

Ik, jij, samen MENS

Herlinde Dely – stafmedewerker kwaliteit en zorg
Expertisecentrum Dementie Vlaanderen

Vlaanderen
is zorg

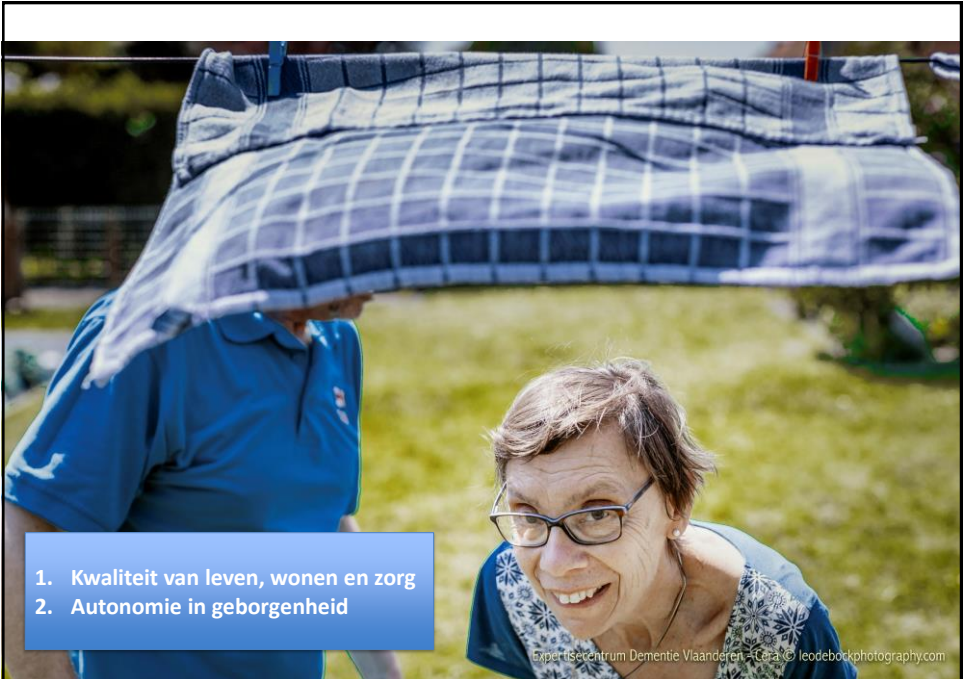

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

ce
ra

1

1. Kwaliteit van leven, wonen en zorg

2. Autonomie in geborgenheid

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen – Cera © leodebockphotography.com

2

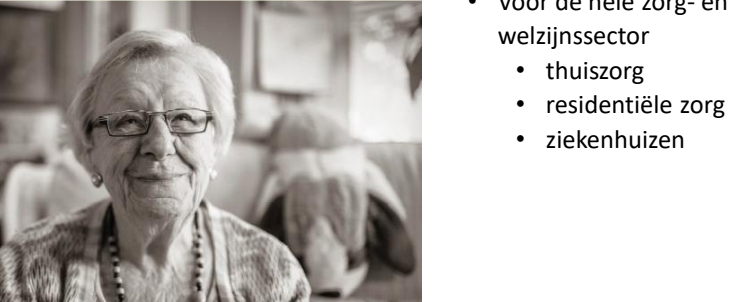
Herlinde Dely
Jurn Verschraegen
Jan Steyaert

epc

IK, JIJ, SAMEN MENS

Een referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg
voor personen met dementie

- Op vraag van de Vlaamse overheid
- Voor de hele zorg- en welzijnssector
 - thuiszorg
 - residentiële zorg
 - ziekenhuizen

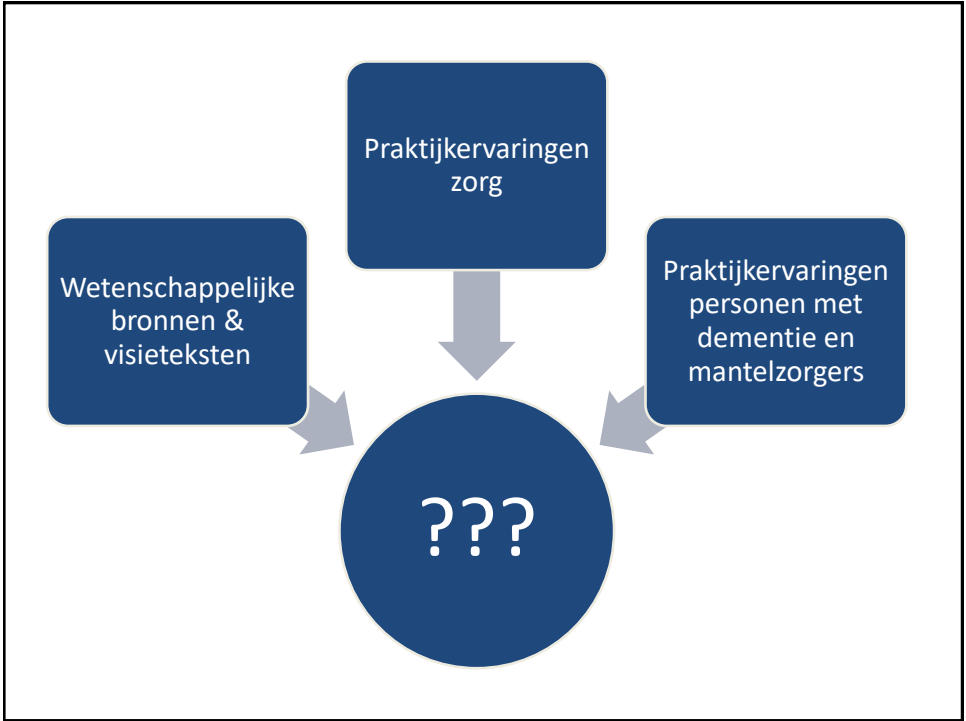

Foto's: Leo De Bock

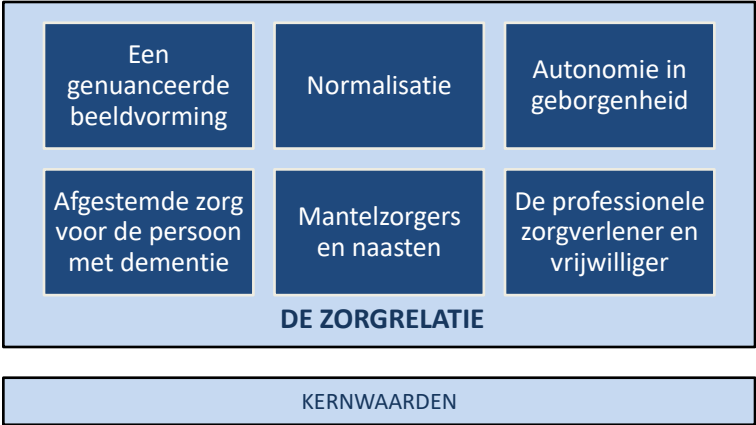

5

6

Persoonsgerichte benadering

7

Een genuanceerde beeldvorming

Hoe kijken we als samenleving en als zorgverlener naar iemand met dementie?

Clichés

Vooroordelen

Taboes

en als je met de dokter over me praat, moet me dan niet Dement. Het is Clement.

Welke woorden en beelden gebruik je als je het hebt over dementie?

Een **persoon** met dementie

8

9

10

Thuis, 21/09/22

11

12

vergeet
dementie
onthou mens

Dementiekalender

Wie zijn we?

Contact

Trefwoorden invoeren

HOME

BEELDVORMING DEMENTIE

AMBASSADEURS

ONZE STEM

IN BEELD

Home

Nieuwe campagneposters!

Samen met mensen met jongdementie van dagcentrum De Toren en fotografe Evy Raes maakten we vijf gloednieuwe posters voor de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens'.

LEES MEER

11

Weten waarover je spreekt

Wie over dementie communiceert, moet weten waar zij/hij het over heeft. Doe actuele kennis op over dementie, bijvoorbeeld over cijfers, voor je een boodschap verspreidt.

BEKUK ALLE TIPS

AMBASSADEUR

Wannes en oma Rosa

BEELDENDATABANK

VLAAMSE WERKGROEP VOOR MENSEN MET DEMENTIE

www.onthoumens.be

13

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN

samen dementie draagbaar maken

vergeet
dementie
onthou mens

Hand in hand
MANIFEST
VAN MENSEN MET DEMENTIE

1

LUISTER NAAR ONS
Luister naar onze woorden en/of onze lichaamstaal. Wij willen gehoord worden in elke fase van onze aandoening.

2

GEEF ONS EEN STEM
Beslis niet over, maar met ons. We willen betrokken worden in de communicatie over ons leven met dementie.

3

LAAT ONS ERBIJ HOREN
Sluit ons niet op en sluit ons niet buiten. Wij willen op ons eigen ritme kunnen deelnemen aan sociale activiteiten.

4

LAAT ONS GENIETEN MET LOTGENOTEN
Geef ons de kans om lotgenoten te ontmoeten. We willen kunnen zijn zoals we zijn en het is wat het is.

5

LET OP JE WOORDEN
Spreek genuanceerd en respectvol over en met ons. Wij willen geen taboes meer horen.

6

GEEF ONS KANSEN
Laat ons ons leven zelf in handen houden. Daarvoor willen wij toegang tot zorg en ondersteuning op maat.

7

MIDJ ONS NIET IN HET BELEID
Laat ons meedenken. Wij willen meespreken over beleidsbeslissingen die gaan over onze belangen.

8

LAAT ONS OOK WAT NIEUWS BELEVEN
Laat ons nieuwe ervaringen opdoen en geef ons kansen om te leren. Wij blijven nieuwsgierig.

9

GEEF ANTWOORDEN OP ONZE NODEN
Zorg dat er aangepaste voorzieningen zijn. Wij willen betaalbare en bereikbare hulp.

10

WEES VRIENDELIJK – DEMENTIEVRIENDELIJK
Laten we samenleven in een dementievriendelijk Vlaanderen. Wij willen gestimuleerd worden in onze mogelijkheden en begrip voor onze beperkingen.

14

7

Normalisatie

*“Zo normaal waar mogelijk,
bijzonder waar nodig”*

- Een interessante dagbesteding
- Een huiselijke inrichting
- Geen of zo weinig mogelijk beroepskledij
- Blijven deel uitmaken van de samenleving
- ...

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

15

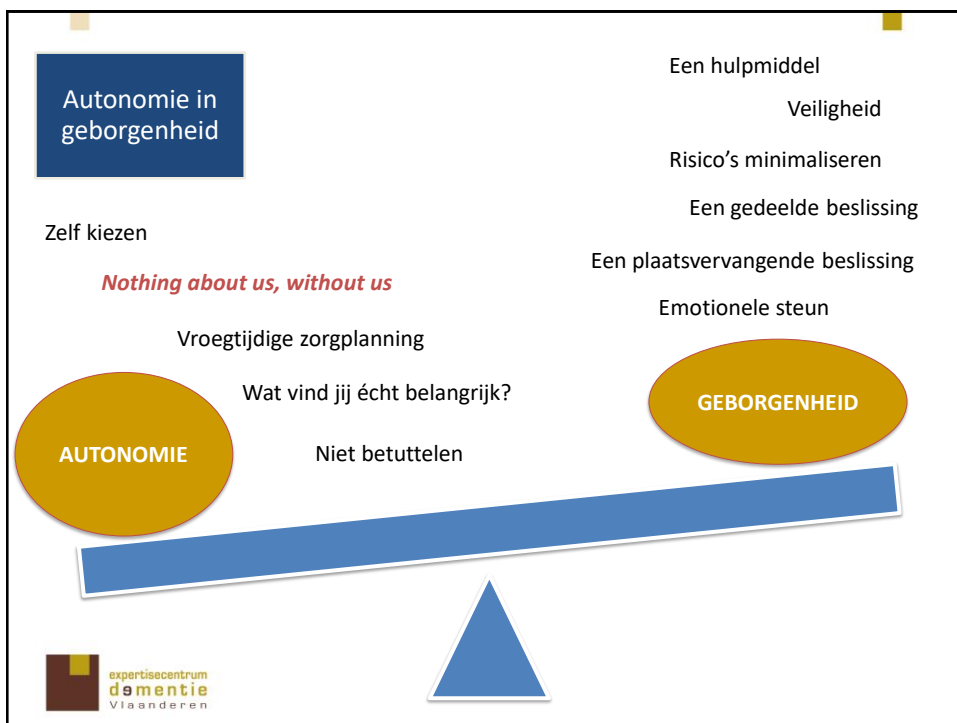

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

WZC Lindelo, Lille

16

19

Autonomie in geborgenheid

'Soms word je door de mantelzorger betutteld en wil je dat eigenlijk helemaal niet. Soms denk je: "Zeg, wat steken die allemaal met mij uit?" Soms nemen mensen beslissingen boven je hoofd, maar weet je het wel nog allemaal goed! Er zijn dagen dat het minder goed gaat, maar er zijn ook dagen waarin ik alles nog heel goed weet. En dan zeggen ze: "Och jij weet er niks van." Dan reageer je heftig.'

Louis, kreeg recent de diagnose vasculaire dementie

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

20

“Het allermoeilijkste voor mij was om mijn moeder nog te laten doen wat ze nog kon en om het haar niet uit handen te nemen. Je ziet het geklungel. Het gaat allemaal fout. Ze deed echt foute dingen. Ik was voortdurend bezig de zaken aan het redden. Maar... ik vond het goed zolang het huis niet afbrandde. En dat was eigenlijk voor mij het belangrijkste: dat mijn moeder het gevoel bleef houden dat ze mee deed, dat ze niet uitgesloten werd en dat we de dingen samen deden.”

José, zorgt voor haar moeder met dementie

21

Afgestemde zorg voor de persoon met dementie

Ieder van ons heeft...

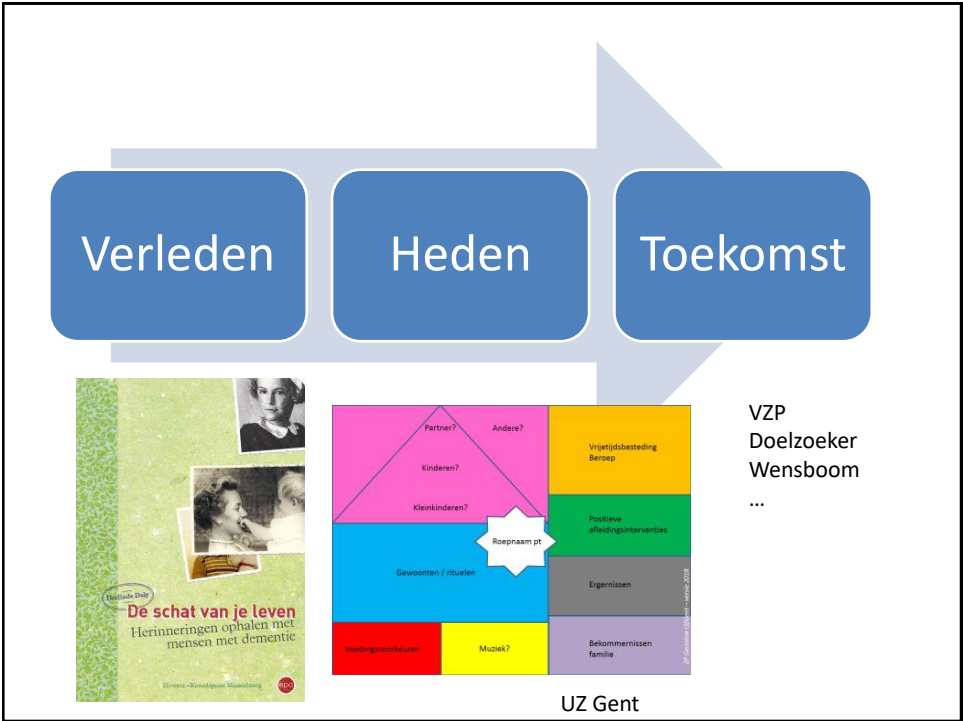
- een andere persoonlijkheid
- andere wensen
- andere waarden
- andere toekomstverwachtingen
- andere humor
- andere hobby's
- ...

Ieder van ons verandert

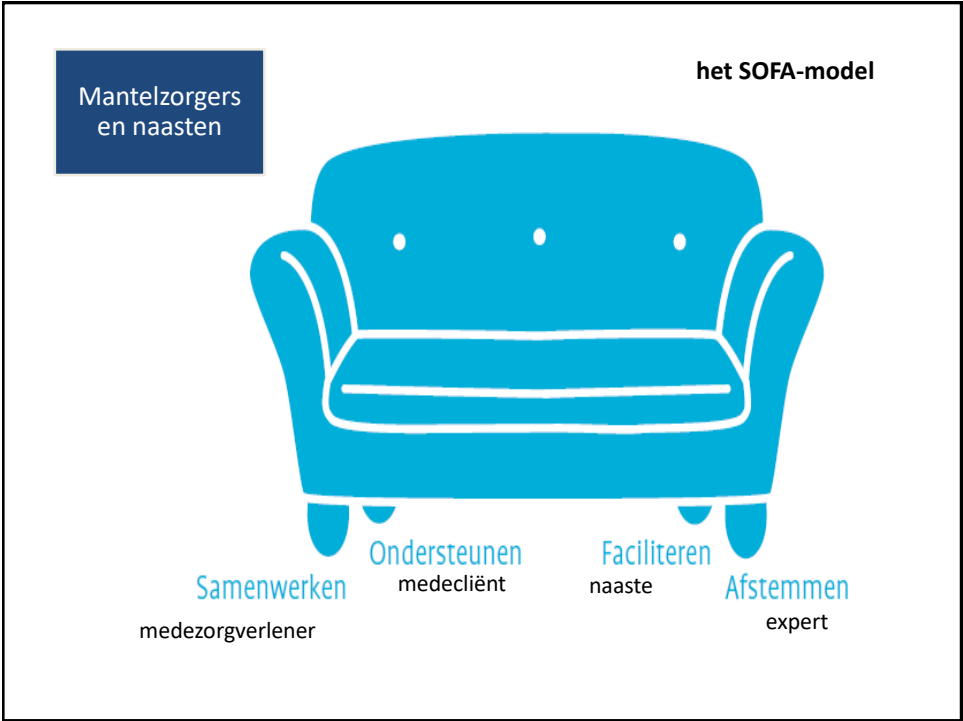
Kijk naar het verleden, het heden én de toekomst

22

23

24

John's Campaign - now 1000 hospitals and homes welcome family carers

De mantelzorger als medezorgverlener

The list keeps growing as more hospitals and residential homes encourage carers to stay with their loved ones

Campaigners Nicci Gerrard and Julia Jones with Jo James, lead nurse for dementia medicine, and Josephine Kapit, ward manager, at St Mary's Hospital, Paddington, London. Photograph: Richard Saker for the Observer

John's Campaign was launched in the *Observer* in November 2014 after the death of Dr John Gerrard. The aim of the campaign is to give the carers of those living with dementia the right to stay with them in hospital, in the same way that parents stay with their sick children - a campaign also supported by *The Observer* 50 years ago.

www.theguardian.com

25

De mantelzorger als medecliënt

Praatcafé dementie

Buddywerkingen

26

Daarom heb jij van mij tegood:

☐ een koffieklets	☐ ik doe jouw boodschappen
☐ ik speel taxi	☐ ik maak soep voor jou
☐	

Liefs,

Zoveel mensen zorgen dagelijks voor anderen. Hun bijdrage aan de samenleving is van onschatbare waarde. Met deze kaartjes kan je **mantelzorgers en alle mensen met een zorgend hart** laten weten dat je hen fantastisch vindt en hen een helpende hand aanbieden.

Een initiatief van

VLL: Hilde Talbot | Cera | Marktstraat 1 | 3000 Leuven | Ouderensnummer RPPL Leuven BTW BE 0403.581.960

27

samen investeren in welvaart en welzijn

WEBINAR

DE ROL VAN DE HUISARTS IN HET DEMENTIEPROCES

Donderdag 15 december 2022 van 19.30 uur tot 20.30 uur

Radio 1

www.radio1.be/mislucht

28

De mantelzorger als naaste

Als partner, vriend, kind, ...

- “Hoe kan jij je hier partner, kind, vriend, ... voelen?”
- Intimiteit & seksualiteit
- Samen inrichten
- Zinnvolle dagbesteding

29

De mantelzorger als expert

Als ik aan Pol denk, denk ik aan...

...werken in de tuin

- Ganzen en barberries
- Niks gespoten, alles biologisch
- Groenten voor de hele familie

...elektricien van beroep

- Werkte aan de spoorwegen (NMBS)
- Aanleg noord-zuidverbinding
- Later zelfstandig met winkel in elektro
- Werkhuis waar hij de gekste uitvindingen deed

...geboren en getogen in Iddergem

- Zoon van Jef en Irma (zie foto)
- 2 broers (Jostauf en Etienne) en 2 zussen (Maria en Suzanne)
- Vader Jef werd 103 jaar
- Grootgebracht met geitenmelk

...grappenmaker eerste klas!

- 's avonds een eigen relikwie
- spaarzaam en op zijn hoede
- altijd vertellen aan
- lawwe pintjes (Maeskes)

Omgeving op familiehuizen altijd gedichten voor:

Jeetje wijf werd prinsen hangen...

Flammetrokken bakken (Jan en Leontje)

Koster Pienke

Cuzen:

"De stroming bleef van die dorre, die boevenre kulliken op
Een stroom en koudte die wouen grif ten lange manneken"

"Lieve reukerle ze pieren"

"De politie argt ons ahnen en de pastoor argt ons dom"

PASPOORT

CARTE D'IDENTITE

PERSONALAUSWEIS

IDENTITY CARD

Naam

Kanconummer

Leertijd

Familiale gegevens

Voedingsgewoontes

Muziek

Vrije tijdsbesteding / beroep

Positieve afleidingsinterventies

Gewoontes / rituelen

Ergernissen

© WZC Avondrust, Gent

© Leentje Vanderniepen

30

15

De professionele
zorgverlener en
vrijwilliger

Hoofd, handen, hart en buikgevoel

van MENS tot MENS

Vriendelijkheid

Geduld

Tederheid

Authenticiteit

Aandacht

Kennis over dementie

Tijd voor een praatje

Gelijkwaardigheid

Onderzoekend

...

31

September 2021: twintig nieuwe trajecten gestart!

Met de financiering van de Vlaamse overheid

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

28/03/23

Foton
expertisecentrum
dementie

Paradox
expertisecentrum
dementie

Contact
expertisecentrum
dementie

Tandem
expertisecentrum
dementie

Memo
expertisecentrum
dementie

Sophia
expertisecentrum
dementie

Orion PGN
expertisecentrum
dementie

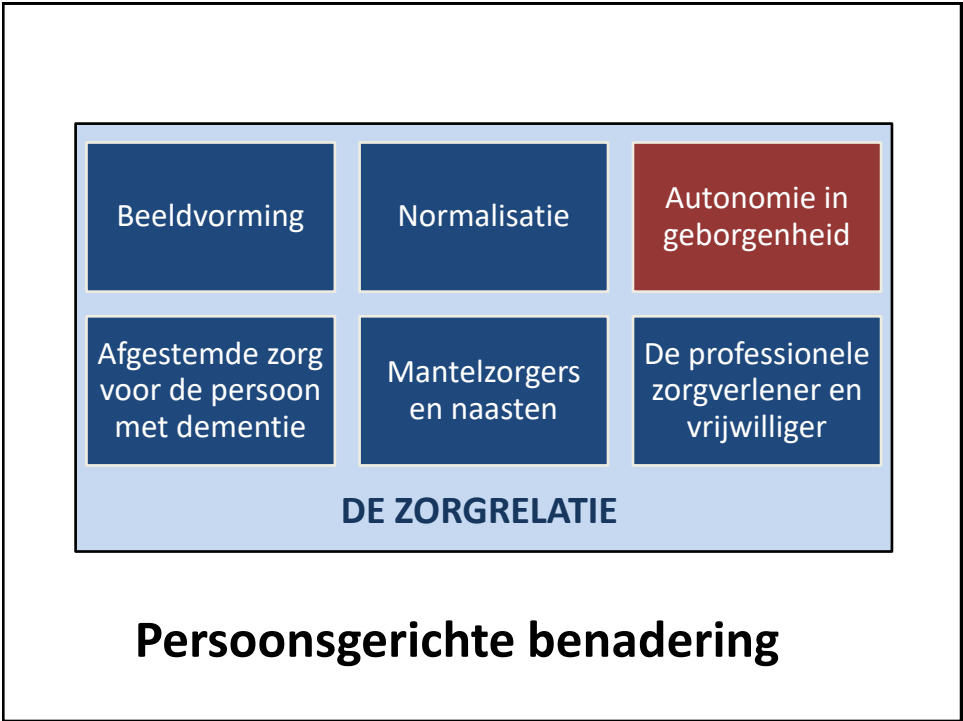

brOes
expertisecentrum
dementie

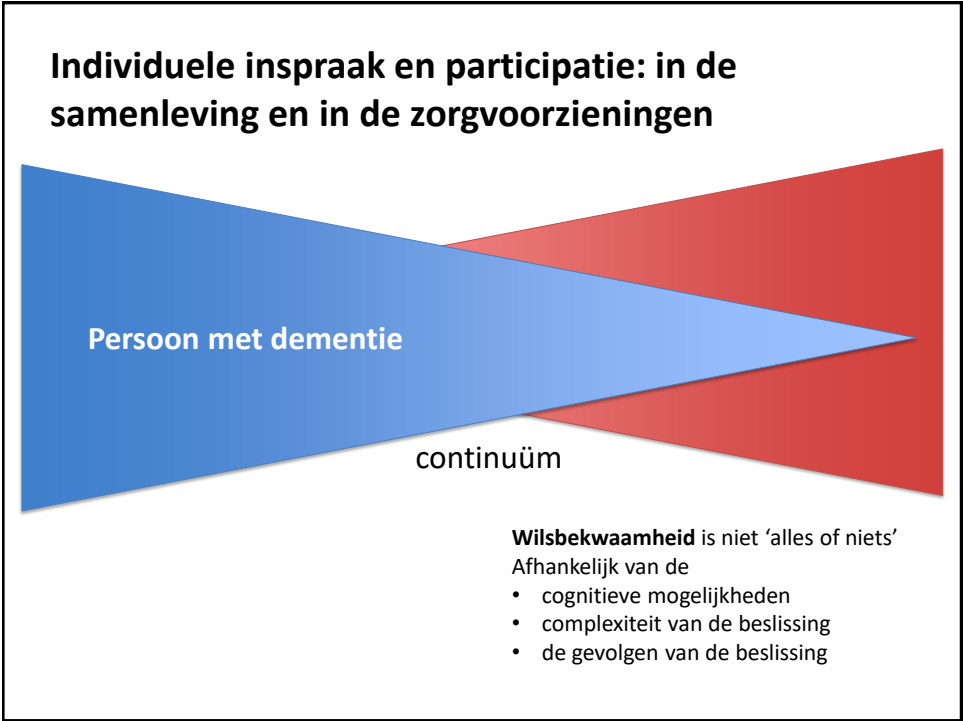

Meander
expertisecentrum
dementie

32

33

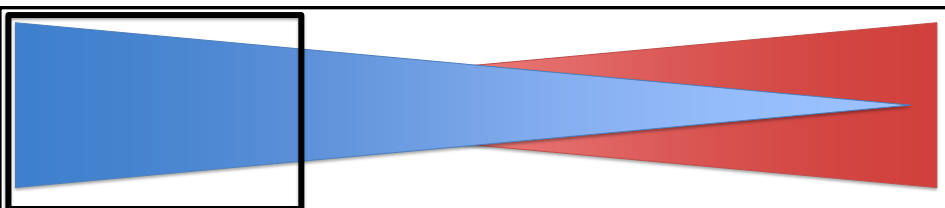
34

Dementie-inclusieve samenleving

70% van de mensen met dementie woont thuis

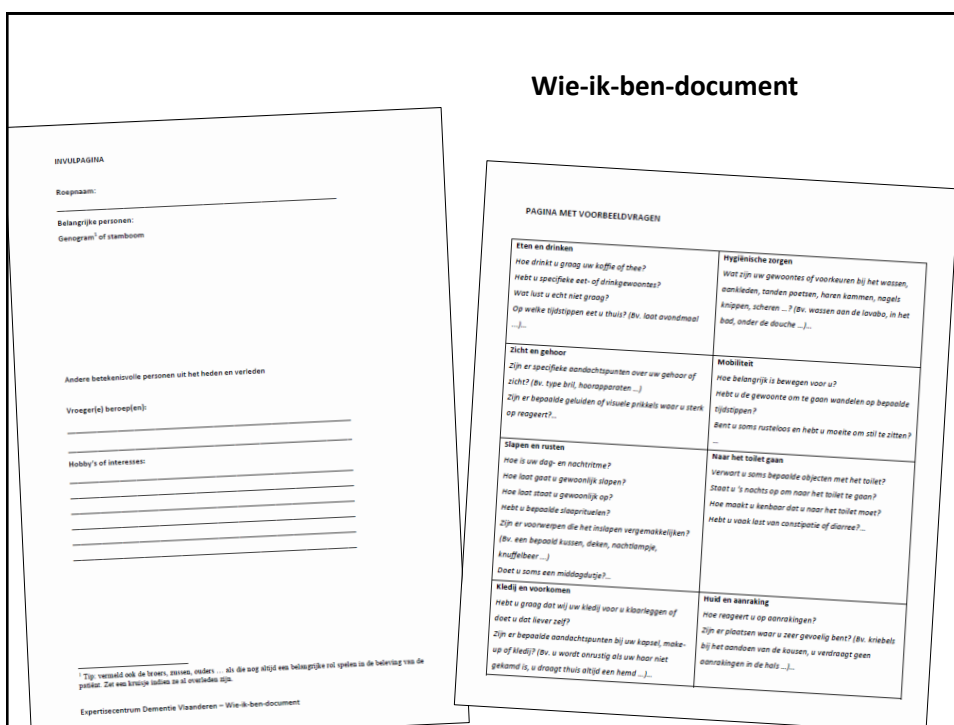
35

“Nothing about us, without us”

- Duidelijke en rustige communicatie
- Alle opties open bespreken
- Uitzonderingen ...
- Toepassingsgebieden
 - Persoonsgerichte intake

36

37

38

€5.00

1

Aankopen

Categorieën: **E-learning**, **Vorming**

BESCHRIJVING

BESCHRIJVING

Inhoud

Een op vijf mensen krijgt dementie. De kans dat je in het dagelijkse leven of in je beroepsleven in contact komt met iemand met dementie is dus groot. Weten wat dementie is en hoe je je communicatie kan aanpassen, is van groot belang en zorgt ervoor dat mensen met dementie kunnen blijven deelnemen aan het maatschappelijk leven. In deze e-learning komen mensen met dementie zelf aan het woord en krijg je concrete communicatietips.

Doelgroep

Deze e-learning is bedoeld voor iedereen die niet in de zorgsector werkt en in het (beroeps-)leven in contact komt met mensen met dementie.

Auteur

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de Vlaamse Werkgroep van mensen met dementie, met dank aan de regionale expertisecentra dementie in Vlaanderen en Brussel

winkel.dementie.be

Vergadering Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

DINSDAG 12 OKTOBER 2021
Kijk live

Ik heb dementie,
graag jouw begrip

Ik ben mantelzorger
van een persoon met dementie,
graag jouw begrip

Naam contactpersoon: _____

Tel: _____

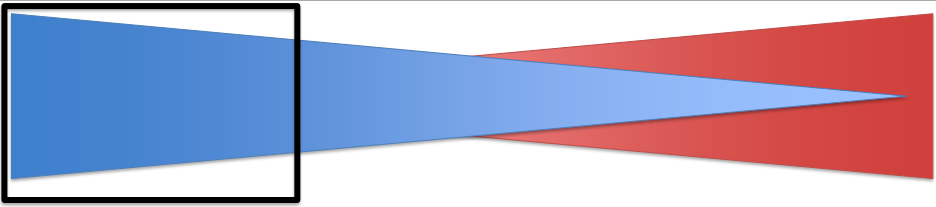

0800 15 225
Alzheimer Phone National
0475 447170 • 06-1508484

IK ZORG VOOR:

Hij/zij heeft mijn begeleiding nodig
omwille van geheugenproblemen
en/of om niet in de war of paniek te raken.

41

“Nothing about us, without us”

- Duidelijke en rustige communicatie
- Alle opties open bespreken
- Uitzonderingen ...
- Toepassingsgebieden
 - Persoonsgerichte intake
 - Dagelijks bevragen grote en kleine beslissingen
 - Inspraak in de samenleving, in je organisatie, in de buurt, ...
 - **Diagnose en opvolging**

42

Medische diagnose

Zorgdiagnose

Vroegtijdige Zorgplanning

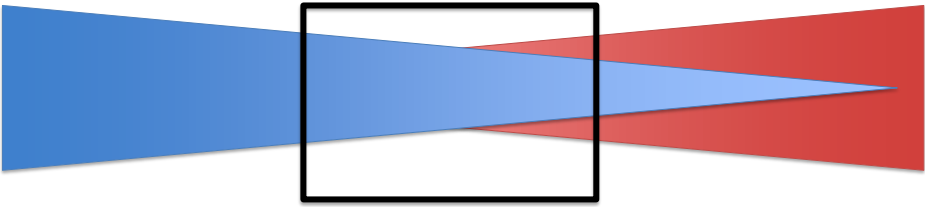

43

De kwetsbaarheid neemt toe

- Blijf zoeken naar wat lukt
- Concretiseer de beslissing
- Observeer het non-verbale (= indirecte zelfbeslissing)
- Gedeelde beslissingen

44

De kwetsbaarheid neemt toe

- Blijf zoeken naar wat lukt
- Concretiseer de beslissing
- Observeer het non-verbale (= indirecte zelfbeslissing)
- Gedeelde beslissingen
- **De lokale handelaar als krachtige partner**

45

EEN BEZOEK AAN JOUW ZAAK? EEN HELE TAAK!

ALLESZINS MET DEMENTIE.

Winkelen is voor de meesten iets dat snel, simpel en zonder moeite verloopt. Voor mensen met dementie is dit vaak een te prikkelrijke omgeving. We geven je enkele tips hoe je hun winkelbezoek zo comfortabel mogelijk kan maken.

8 TIPS TIJDENS HET WINKELBEZOEK

- Richt je aandacht volledig op de persoon met dementie en maak oogcontact
- Spreek traag en duidelijk, gebruik één boodschap per zin
- Geef tijd om te antwoorden
- Wees aandachtig als iemand meermaals op een dag langskomt om dezelfde producten te kopen
- Bied hulp aan bij het zoeken naar producten op het boodschappenlijstje
- Wees geduldig en bied hulp aan als het nodig is, iemand met dementie kan het moeilijk hebben om cash geld te hanteren of om een kaartlezer te gebruiken
- Beperk de keuze, laat twee of drie producten zien
- Bied hulp aan bij het inpakken

WAT IS DEMENTIE?

Een op de vijf mensen krijgt dementie. Dementie is een ziektebeeld waarbij de hersenen informatie niet meer goed kunnen verwerken. Voorbeelden van symptomen zijn geheugenproblemen, aandachtsproblemen en verandering in taal begrijpen, spreken, stemming en gedrag. Dagelijkse handelingen worden steeds moeilijker.

46

IN ONZE MAATSCHAPPIJ HOORT IEDEREEN ERBIJ!

OOK MENSEN MET DEMENTIE.

Lokale gemeenschappen bestaan uit zo veel verschillende mensen. Sommige van deze mensen leven misschien wel met dementie. Het is belangrijk dat mensen met dementie zich deel blijven voelen van de lokale gemeenschap. Hier geven we enkele tips over dingen die je kunt doen zodat iemand met dementie zich verbonden voelt.

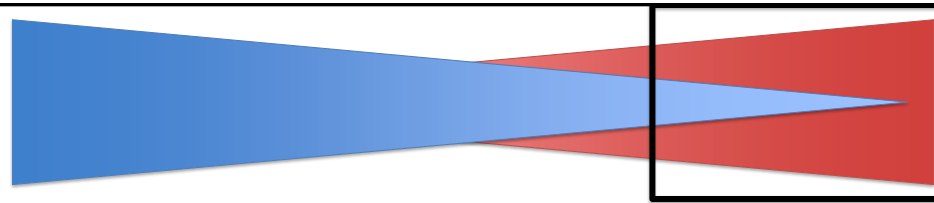
8 TIPS OVER HOE JIJ KAN HELPEN

- Spreek de persoon met dementie op een volwassen, gelijkwaardige manier aan. Hou rekening met hun levenswijzen
- Richt je aandacht volledig op de persoon met dementie en maak oogcontact
- Spreek traag en duidelijk, een boodschap per zin
- Houd je toon positief en vriendelijk
- Creëer een ontspannen sfeer en zorg voor veiligheid, geborgenheid en comfort
- Zet de persoon aan het dementie op de voorgrond
- Geef een (welgemeend) compliment
- Praat niet over hem alsof ze er niet bij zijn

WAT IS DEMENTIE?

Een op de vijf mensen krijgt dementie. Dementie is een ziektebeeld waarbij de hersenen informatie niet meer goed kunnen verwerken. Voorbeelden van symptomen zijn geheugenproblemen, aandachtsproblemen en verandering in taal begrip, spreken, stemming en gedrag. Dagelijkse handelingen worden steeds moeilijker.

47

De plaatsvervangende beslissing

- Onvoldoende cognitieve mogelijkheden
- Zeer risicovolle situatie

Denk vanuit

**beleving van de persoon met dementie
draagkracht van de mantelzorgers**

48

49

1. Is er een **wilsbeschikking** voorhanden waarin de persoon met dementie aangeeft een handeling niet te willen?
2. Vind je in het **traject vroegtijdige zorgplanning** aanwijzingen over de voorkeur van de persoon met dementie?
3. Ben je zeker dat het uit handen nemen van de beslissing niet gebaseerd is op **vooroordelen of assumpties** die te maken hebben met de leeftijd, het uiterlijk, de toestand of het gedrag van de persoon?
4. Is de handeling te dringend om af te wachten tot de persoon met dementie op een later tijdstip een meer **helder moment** heeft?
5. Heb je alle mogelijke inspanningen geleverd om de persoon met dementie te **betrekken** bij de beslissing?
6. Heb je alle elementen in kaart gebracht en besproken die voor de persoon met dementie zouden meespelen, als hij de beslissing **zelf** zou nemen?
7. Hou je rekening met de **vroegere en huidige wensen** alsook met hoe de persoon met dementie zich nu voelt?
8. Hou je rekening met de **overtuigingen en waarden** (religieus, cultureel, moreel, politiek ...) die de beslissing mee zouden beïnvloeden als de persoon met dementie zelf de keuze zou maken?
9. Indien van toepassing: heb je **alternatieven** overwogen die de rechten van de persoon met dementie minder schaden? (Bijvoorbeeld m.b.t. vrijheid, privacy ...)
10. Bij een (be)handeling die van invloed is op de **levensduur** van de persoon met dementie: ben je er zeker van dat de beslissing op geen enkele manier gemotiveerd is door een verlangen om de persoon met dementie te laten overlijden of de levensduurodeloos te verlengen?
11. Heb je **andere betekenisvolle personen** bevraagd over hun visie, over de belangen die spelen, hun wensen, gevoelens, overtuigingen en waarden? Denk hierbij aan de vertrouwenspersoon, wettelijk vertegenwoordiger of bewindvoerder, de familie, vrienden of andere betekenisvolle personen, de dichtste zorgverleners ...

50

Vormen van geborgenheid

1. *Ruimtelijk*
2. *In de tijd*
3. *Emotioneel*
4. *Fysiek*
5. *Existentieel*
6. *Relationeel*
7. *Cognitief*

51

Meer informatie?

info@dementie.be

Vlaanderen
is zorg

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Interreg
2 Seas Mers Zeeën
CASCADE

52